

MANCOR DE LA VALL. UNA EXPERIÈNCIA D'INVESTIGACIÓ DEL MEDI (Març-Abril 1981)

REALITZADA PELS ALUMNES DE 2^{on} DE SOCIALS (1980-1981)
COORDINADA PER BARTOMEU MULET TROBAT

No és la primera vegada que a les pàgines de Maina es descriu una experiència de coneixement del medi¹ per això podem afirmar que dia a dia la pedagogia del medi va escalant posicions a la tant necessitada renovació pedagògica de la formació del mestre.

Entre les motivacions que ens mogueren a dur-la a terme cal indicar la de comprovar "in situ" la utilitat de l'aplicació d'una metodologia didàctica de recerca i estudi del medi, ja que la majoria de la classe de 2^{on} de Socials de l'Escola Normal interpretava aquesta iniciativa com una novetat vàlida.

També es va veure que podria ajudar a millorar les relacions interpersonals i va ésser a partir d'aquí que es va intuir la possibilitat de realitzar una experiència que al mateix temps afavorís el coneixement del medi físic i social; és va veure que podrien estudiar alternatives estratègiques per poder comprovar si els corrents actuals de la pedagogia, assimilant alguns aspectes de varis

d'ells, ens oferien possibilitats pràctiques d'actuació educativa.

Partírem d'aportacions realitzades a altres indrets i institucions educatives² i aportacions teòriques al respecte³ amb l'esperança d'aconseguir millorar la nostra pràctica educativa.

Abans d'iniciar la descripció de l'experiència convé assenyalar que no hagués estat possible sense la col·laboració a la seva preparació tècnica d'especialistes com Pere Ripoll (Professor del Departament de Geografia de la Facultat de Lletres), Guillem Florit (alumne de l'Escola Normal de l'especialitat de Ciències) i de la participació de Toni Artigues, Biel Majoral i Aina Sansó a la vetllada popular que es va viure així com a la preparació prèvia i planificació de l'experiència on va col·laborar la majoria de la classe.

Descripció del proces de l'experiència:

Una vegada perfilada la composició dels grups i encomenades les diverses tasques a emprendre, es va contactar amb el medi.⁴

Quan arribarem a aquesta situació ja hi havia un treball previ elaborat a partir de les discussions a classe i pel grup coordinador de planificació que es reunia per discutir la direcció global a seguir durant les diverses actuacions dels petits grups i del gran grup.

Es va elaborar un Dossier previ a l'estada a Mancor de la Vall segons les diferents matèries a tractar i d'acord amb les fonts existents a Ciutat que fessin referència directa o indirecta al medi ambient a estudiar. Utilitzarem bibliografia, estadístiques, a més de començar a relacionar-nos amb personatges coneixedors del lloc on havíem de localitzar l'assaig, el qual no es limitaria a Mancor estrictament sino que seria extensiu als pobles del seu voltant, Selva, Biniamar, Inca, etc.

Una vegada instalats a l'oratori de Sta. Llúcia prenguérem contacte amb el poble de Mancor i es va començar la tasca a realitzar. Dividits els grups de manera funcional i operativa, prèviament elaborats els objectius fonamentals a aconseguir durant l'experiència, que es varen decidir conjuntament en les diverses assemblees anteriors i que serviren per possibilitar una mena d'interdisciplinarietat ja que la realitat és una totalitat.

Aquesta voluntat de participació en una recerca col·lectiva va facilitar una perfecta connexió entre els diversos grups i així es va lograr una acceptable comunicació de idees i d'iniciatives.

Els participants a l'experiència ens dividírem en el següents grups de treball, tenint en compte, en tot moment, l'ideal d'aconseguir una acertada aproximació a la realitat global en la que ens trobàvem:

a) Educació, Grup dedicat a estudiar i elaborar un inform sobre la problemàtica escolar a Mancor, definint les variants pedagògiques i aportant possibles solucions a l'entitat educativa.

b) Història.

c) Geografia física i econòmica (geologia, flora, fauna, aspectes agrícoles, ramaders i industrials). Cal dir que aquest grup estava format per gran nombre de membres donada la seva complexitat; además tingueren la col·laboració de varis especialistes.

d) Cultura popular. Grup dedicat a prendre contacte amb la gent del poble per tal d'aconseguir un bagatge de coneixement total.

e) Joventut. Amb l'objectiu d'aprofundir dins la problemàtica l'actual joventut i la situació actual a Mancor.

f) Animació. Grup dedicat especialment a la confecció d'activitats recreatives i culturals als moments d'oci.

g) Aspectes tècnics. No podia faltar un grup dedicat a la utilització dels medis tècnics (fotografia, audiovisuals...) que l'actual avanç científic ens proporciona, donada la clara correlació amb l'ensenyament a les escoles primàries.

Els grups eren totalment oberts per garantir la interdisciplinarietat, quedant tant sols una sèrie d'elements fixos per facilitar la cohesió dels mateixos. La informació de les dades, curiositats i bagatge cultural recollit pels diferents grups eren presentats en assemblea general, on se discutien, ordenaven i profunditzaven tots els punts interessants.

La metodologia que seguien els grups abarca principalment els següents punts:

—Entrevistes directes de gran profit, pel contacte humà que suposaven (en determinats indrets ens convidaren fins i tot a sobrassada i coca), convivint moments molt agradables amb la gent.

—Fonts escrites (arxiu municipal, històries relacionades amb Mancor).

—Visites a fàbriques, mines, zones d'interès geològic i natural.

—Excursions de tot tipus i finalitat: Selva, Biniamar, Inca, Biniarroí, per tal d'aprofundir sobre el mateix medi en que ens trobàvem.

En tot el que fins ara hem explicat creim sincerament haver aconseguit una sèrie d'objectius clars i conseqüents amb l'ideal de canvi educatiu que ens proposàvem assolir des d'un principi, complint además les principals prerrogatives de la pedagogia ambiental.

A continuació cal incloure totes les conclusions generals que obtinguérem de la nostra experiència, per tal de donar a conèixer el nostre estudi que abarca un complet dossier de la realitat globalitzada de Mancor de la Vall.⁵

a) Una presa de contacte amb l'escola unitària de Mancor, dividida en dos nivells educatius repartits en dos edificis separats, i dels que s'encairaven dues mestres, una per cada nivell (en l'actualitat l'escola està ubicada a un edifici construït a tal efecte).

b) Un contemplar la problemàtica de la joventut amb el seu canvi de mentalitat degut a la penetració de costums ciutadanes standarditzades per la societat consumista alterant la convivència tradicional col·lectiva del poble.

c) Quant a l'aspecte econòmic, pareix, per les entrevistes realitzades a diversos empresaris del calçat, que aquesta indústria actualment és generadora de riquesa a la comunitat i conserva una certa incidència relacional amb les indústries inqueres. Per tant es veu que no hi ha arribat la crisi que s'apunta en aquest sector.

d) De l'agricultura ens varen ésser molt importants les entrevistes realitzades a Jaume Estrany (Unió de Pagesos de Mallorca) i al delegat de l'extensió agrària d'Inca per arribar a la conclusió de que l'agricultura de Mancor està molt minvada en les seves possibilitats tant de tipus físico-natural com per les característiques d'habitat i dedicació de la població al sector (80/o).

e) Es pot dir que Mancor, demogràficament, està en vies d'estabilitzar-se encara que té un índex de població baix. En certa manera les fluctuacions dependran de la interdependència entre els altres municipis envoltants.

Lo veritablement interessant per tots nosaltres és el fet de posar-nos en contacte directe amb una nova pedagogia. Tots sabem que l'escola pateix una sèrie de mals congenits que atenten contra la existència i contra la tasca educativa que ha de dur a terme. Necessitem solucions clares al problema, difícil és trobar-les a l'Escola Normal; nosaltres, amb la desinteressada col·laboració de molta gent, aconseguirem conviure, tasca difícil si l'unim a la cultura mecanitzada i burocratitzada que l'escola transmet. Consequirem:

—Un nou marc conceptual, a partir dels models naturals i consegüentment una nova possibilitat teòrica per l'ensenyament a les escoles.

—Noves possibilitats didàctiques, organitzatives, planificadores, cara a una innovació que cobreix tots els camps de la pràctica pedagògica.

—Nova metodologia d'investigació elaborada a partir d'una necessitat natural, no imposta i per tant més aprofitosa, ja que fou "guanyada a pols" per tots.

—Conviure; una curta però emotiva paraula que du tota una càrrega subjectiva per a cada un, paraula que els programes obliden i que les

màquines no tenen, però que és la fonamentació de tota pedagogia per teòrica i complexa que sigui.

Finalment ens queda agrair, en primer lloc a l'Escola de Formació del Professorat d'E. G. B. de Ciutat a la que tots ens sentim identificats encara que de vegades qüestionem els seus fonaments, per la concessió, mitjançant el Departament de Pedagogia, de 50.000 ptes. per la realització de l'experiència.

També cal agrair la desinteressada col·laboració de Catalina Valriu, Pere Ripoll, Guillem Florit, Biel Majoral, Toni Artigues i Aina Sansó, sense els quals no haguessim lograt la profundització en el medi esmentat. Des de aquí expresam el nostre reconeixement al poble de Mancor de la Vall per a la seva acollida.

¹ "L'aprofitament del Medi a l'escola Rural. Experiència a Valldemossa". Joan Mora Mir i Catalina Marí. Rev. Maina, nombre 3, Maig 1981, pàg. 92.

—"La Renovació Educativa i el coneixement del Medi. L'Escola Normal a Lluc. Desembre de 1980", Joan Mora Mir i Bartomeu Mulet Trobat. Rev. Maina, nombre 3, Maig 1981, pàg. 58.

—"Felanitx, Abril de 1980. Una Experiència de Pedagogia del Medi", Sebastià Serra Busquets i Tomeu Mulet Trobat. Rev. Maina, nombre 2. Desembre de 1980, pàg. 24.

² Per exemple diverses experiències realitzades a les Setmanes de Renovació educativa (1.ª Artà, 2.ª La Porciúncula, 3.ª Port d'Alcúdia i 4.ª Lluc, organitzades pels departaments de la Fac. de Lletres. La darrera s'ha celebrada a Porto Cristo aquest estiu).

³ Climent Picornell, Jaume Sureda "Educatió i Espai: Pedagogia ambiental i educació ambiental". Rev. Educació i Cultura. Publicada per el Departament de Pedagogia de la Facultat de Lletres, nombre 1, pàg. 21.

Jaume Oliver Jaume "Los programas escolares y la investigación del entorno. Descripción de alternativas y modelos prácticos". Edit. Escuela Española. Madrid, 1981.

Antoni J. Colom i Jaume Sureda "Hacia una Teoría del Medio Educativo. Bases par una pedagogía ambiental". I. C. E. Ciutat 1981.

Xexús R. Jares i Mercedes Suárez, "A propósito de la Investigación del Medio. Apuntes de teoría didáctica". Rev. Cuadernos de Pedagogia, nombre 79. Juliol-Agost 1981, pàg. 37.

⁴ Abans havíem enat a Lluc per fer una excursió al Puig de Massanella però degut al mal temps varem quedar a baix i aprofitarem per realitzar una passejada per Menut.

Veure Guillem Florit. "Ruta Pedagògica de Menut". Treball inèdit departament ciències curs 1980-1981.

⁵ El Dossier esta dividit en:

"La Indústria a Mancor de la Vall"

"Pedagogia del Medi, Mancor 1981". Grup de Geografia Física.

"Comentari Demogràfic de Mancor"

"Exposició del Grup de Cultura Popular".

"La joventut de Mancor".

"Inform de les Escoles Unitàries de Mancor".

"Història de Mancor".